

Osnovno šivenje

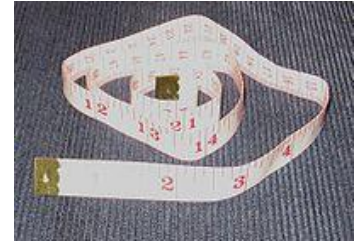

1. Opiši ispravno korišćenje sledećih stvari:

a. **Naprstak** - zaštitni štiti koji se nosi na prstu. Koristi se za guranje igle kroz deo platna u situacijama kada bi pritisak na iglu probio kožu. Naprstak se uglavnom pravi od metala, ali takođe može biti i od kože, gume, drveta, stakla ili porcelana.

b. **Metar traka** - Platnena plastificirana nerastegljiva traka koja se koristi za određivanje veličine odeće. Takođe se koristi za merenje platna.

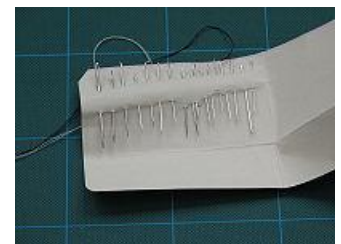
c. **Makaze** - se koriste za sečenje platna.

d. **Cik cak makaze** - su makaze čije su oštrice nazubljene a ne ravne. Cik cak makaze ostavljaju cik cak trag umesto ravne ivice. One su korisne za sečenje pletenog platna. Ivice platna koje nisu porobljene se lako iskrzaju, vez oslabi i niti se lako izvuku. Cik cak sečenje ne sprečava krzanje, ali ograničava dužinu iskrzanih niti i na taj način ograničava štetu.

e. **Razne vrste i veličine igli** - se koriste za probijanje platna i provlačenje niti kroz njih za svrhu pravljenja šava. Ovo može da se uradi ručno ili mašinski. Ručna igla ima rupicu u sebi (još zvano *uho*) pri kraju. Mašinska igla ima uho pri vrhu.

2. Upoznaj se sa mašinom za šivenje kod kuće ili negde drugde i prepoznaj sledeće delove:

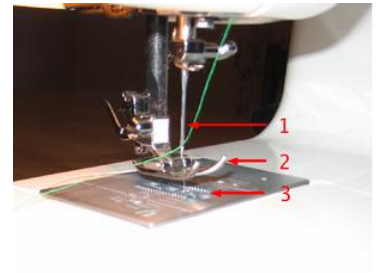
a. **točak zamajca** (1) - pruža način ručnog pomeranja igle gore ili dole. On se koristi kako bi se igla podigla iz platna kada se šav završi, da bi se podigla prihvatilac gornjeg konca, ili kada je potrebno posebno pažljivo uraditi neki manji deo šava.

- b. **prihvatač gornjeg konca** - se pomera gore-dole sa iglom, održavajući tako konac zategnutim i po potrebi ga izvlačeći sa kalema.

- c. **stopica (2)**- drži platno na mestu dok igla provlači konac kroz njega.
- d. **zupci transportera tkanine (3)** – su tanki metalni blago nazubljeni delovi ispod stopice. Dok se mašina za šivenje koristi, zupci transportera tkanine guraju tkaninu napred (odnosno unazad ukoliko se koristi poluga za šivenje unazad). Stopica drži platno blago pritisnuto na zupce transportera tkanine kako bi oni mogli da pomeraju tkaninu.
- e. **igla (1)** – igla provlači konac kroz platno
- f. **poluga za podizanje stopice** – diže i spušta stopicu. Podigni je kada trebaš da postaviš platno ispod igle (i ispod stopice).

- g. **bobina** – snabdeva drugi kalem konca. Između bobine i igle, dva konca se vezuju u čvorić i tako čine šav. Bobina može da se popuni koncem tako što se ona izvadi i stavi u mehanizam na vrhu ili sa strane mašine za šivenje. Uglavnom se popuni sa istim koncem koji se provlači kroz iglu. Konac bobine izlazi kroz rupu na ubodnoj ploči između zubaca transportera tkanine.
- h. **papuča** – je pedala koja je slična pedali za gas u autu. Kada se skroz pritisne, mašina za šivenje radi maksimalnom brzinom. Kada se blago pritisne, mašina radi sporije. Kada se otpusti, mašina za šivenje staje. Imajući papučicu koja se kontroliše nogom oslobađa obe ruke za vođenje platna kroz mašinu.

3. Pokaži kako se ispravno provlači konac kroz mašinu i kako se pokreće mašina

- a. Namotavanje Bobine

Prvo proveri da li bobina ima dovoljno konca boje koji ti je potreban za željeni posao. Ako nema, trebaćeš da namotaš bobinu. Prvo provuci nekoliko cm kroz rupu u bobini (ukoliko ima rupu). Zatim, postavi bobinu na malo vreteno koje se nalazi na vrhu ili sa strane mašine. Možda ćeš trebati da pomeriš vreteno ili polugu u odgovarajuću poziciju. Sa kalema uzmi konac, provuci kroz kukicu sa leve strane mašine i zatim ga namotaj nekoliko

puta na bobinu. Nakon toga pažljivo pritisni papuču. Mašina bi trebala da namota konac na bobinu. Kada je bobina puna (ili ima dovoljno konca za ono što ti je potrebno), otpusti papuču, iseci konac i vrati bobinu naza u njeno mesto.

b. **Provlačenje konca kroz mašinu**

Kalem se postavlja na veliko vreteno na gornjem desnom delu mašine za šivenje. Odatle, konac putuje na levo na vodič gornjeg konca i okreće se ka tebi. Ono se zatim usmerava na dole u prosek u kućištu ili kod nekih modela kroz još jedan vodič konca pa na zatezač gornjeg konca. Odatle ono se okreće opet na gore, kroz prorez ili oko zatezača, do prihvatača gornjeg konca. Ponovo konac se okreće na dole dok ne dođe do iglenog vodiča gornjeg konca, nakon čega prolazi kroz iglene uši (korisno je oštirim makazama iseći kraj konca pre nego što se provuče kroz iglene uši).

c. **Pokretanje mašine**

Da bi pokrenuli mašinu, podigni stopicu i provuci komad platna ispod njega. Zatim spusti stopicu. Blago pritisni papuču dok vodiš platno kroz mašinu. Vežbaj korišćenje poluge za šivenje unazad kako bi dobio pravi šav. Kada se jednom uvežbaš biće ti veoma zanimljivo!

4. **Porubi krpu ili neki drugi predmet praveći uredan i ujednačen šav**

Da bi napravio porub, najbolje je da prvo odeš do daske za peglanje. Presavij platno i ispeglaj presavijeni deo. Zatim ga opet presavij i opet ispeglaj taj deo. Ovo će osigurati opušteno krajeve platna u šav kako ne bi izašli pre nego što se zašiju.

Kada se porub ispegla, postavi taj deo na mašinu za šivenje sa šavom okrenutim na desnu stranu. Podigni stopicu i provuci platno ispod nje. Podesi iglu sprem platna u pravcu levo-desno tako da napravi šav na željenoj udaljenosti od ivice poruba. Takođe podesi iglu sprem platna u pravcu napred-nazad bi igla krenula oko cm od kraja platna. Nakon toga spusti stopicu. Drži pritisnutu ručicu za šivenje unazad i blago pritisni papuču. Čim šav dosegne zadnju ivicu platna, otpusti ručicu za šivenje unazad i mašina će krenuti da šije napred. Na ovaj način kada se prvo šije unazad osigurava se da se šav ne opara.

Pažljivo vodi platno kroz mašinu za šivenje, obraćajući pažnju na ivicu. Mašina za šivenje ima linije urezane na površini ubodne ploče kako bi se koristilo za držanje pravca. Pokušaj da vodiš platno koristeći jednu od ovih vodećih linija kako bi održao šav u stalnoj udaljenosti od ivice poruba. Ne moj da ideš prebrzo. Ako napraviš grešku, stani – možda ćeš trebati da oparaš šav i kreneš iz početka. Bolje je ponovo početi nego samo nastaviti sa šivenjem!

Kako se šav približava drugom kraju poruba, uspori. Napravi šav skroz do kraja poruba a zatim čim stigneš dotle pritisni ručicu za šivenje unazad. Pravi vez unazad jedan cm kako pričvrstio šav. Zatim stani. Koristi točak zamajca kako bi podigao iglu iz platna. Okreći točak dotle dok igla ne izađe iz platna i dok se konac od dole ne otpusti. Nakon toga podigni stopicu i izvadi platno. Odseci konac (treba da ima dva konca – gornji i donji konac). Ali ostavi barem 8 cm da izlazi iz iglenih ušiju. Inače, sledeći pokušaj šivenja bi lako mogao da izvuče konac iz igle.

Ukoliko ima nekih niti koje štrče iseci ih. Sada imaš pred sobom lep porub a mašina bi trebalo da je spremna da dalje šije.

5. **Pokaži kako se ispravno prišiva dugme, driker, kukice i okca**

Prvi korak prišivanja dugmeta, driker, kukice ili okca je da se pravilno nađe mesto za prišivanje. Ukoliko prišivate dugmad na staro mesto prvo pričvrstite ostalu dugmad. Zatim pogledaj gde su rupice od dugmeta koje nedostaje. Provuci konac kroz iglu, veži čvorić na kraj a zatim obeleži mesto dugmeta provlačeći iglu kroz platno iz unutrašnjosti ka spolja. Ukoliko ti odgovara sada

možeš da raskopčaš drugu dugmad u tom nizu.

Provuci iglu kroz jednu od rupa kroz dugme od nazad ka napred. Zatim provuci je kroz susednu rupicu od napred. Zatim provuci iglu kroz platno blizu tačke gde je otpočeo vez. Zategni dugme povlačenjem konca ali pazi da ne bude previše zategnuto. dobro je da bude malo otpušteno dume da bi lakše moglo da se otkopčava i zakopčava. Idealno, dugme bi trebalo da je u mogućnosti da se povuče od platna 3 mm. Isto ponovi još pet puta ili više kroz iste rupice. Zatim, ukoliko dugme ima 4 rupe isto učini iza druge dve rupe. Konačno, provuci iglu kroz platno blizu dugmeta ali je nemoj provući kroz rupu. Nekoliko puta koncem obavij spoj dugmeta sa platnom nakon čega provuci iglu kroz platno i veži čvorić. Pobrini se da koristiš čvrst konac za prišivanje dugmeta. Oni se dosta troše. Ukoliko se dugme dobro prišije sa jakim koncem, ono će čvrsto stajati na mestu tokom mnogo godina jake upotrebe.

Ukoliko prišivate drikere, kukice i okca, potrebno je da primenite iste principe kao i za prišivanje dugmeta. Prvo je bitno naći pravo mesto za prišivanje. Nakon toga prilikom svakog izlaska na stranu platna gde se prišiva driker, kukica ili okce, potrebno je provući kroz njihove rupice dotle dok ne stoji čvrsto a da se nije nakupilo previše konca. Završiti vezivanjem čvorića.

6. Objasni šta je rub, kosa linija, smer tkanine (poprečan, uzdužan i u koso).

- a. **rub** – kod kupovnog platna je ivica dela platna posebno upletena da bude otporna na paranje.
- b. **kosa linija** – je linija koja ide od ugla do ugla kvadratnog dela platna. Kosa linija je veoma rastegljiva koja stoji na 45° stepeni sprem smeru tkanine.
- c. **smer tkanine** – je unutrašnje polaganje tkanine – što je način uplitanja niti od kojih je napravljena tkanina. Uzdužni smer je paralelan sa rubom a poprečni smer je normalan na rub.

7. Napravi vreću za prljavi veš za kampovanje ili neku sličnu jednostavnu stvar.

Vreća za prljavi veš za kampovanje se lako pravi. Ono se uglavnom pravi od dva parčeta platna: krug i pravougaonik. Krug treba da je nekih 3cm veći u prečniku nego što je željena vreća. Širina pravougaonika bi trebala da je ista kao obim kruga (prečnik puta 3,14). Dužina pravougaonika bi trebala da bude željena dužina vreće za veš plus 5 cm.

Kada se krug i pravougaonik iseku, zašij široki porub po širini pravougaonika. Zatim provuci kanap kroz porub ostavljajući oko 15cm kanapa sa obe strane.

Sledeći šav će napraviti tubu od pravougaonika. Ovaj šav bi trebao da se napravi dok je tuba izvrnuta, tako da se pobrini da je porub sa kanapom ispravno postavljen pre nego što kreneš sa šivenjem šava. Spoj dve ivice pravougaonika sa čiodama a zatim napravi šav po celoj dužini oko 1,5cm od ivice. Ovo bi trebalo da završi tubu. Kada je tuba zašivena, spoj dva kraja kanapa koristeći ribarski čvor ili neki sličan čvor za spajanje dva kanapa. Trebao bi da budeš u mogućnosti da povlačenjem kanapa stegneš otvor vreće za prljavi veš. Ova vreća će takođe moći da se nosi držeći kanap.

Sledeće, čiodama pričvrstite krug na krajeve tube sa druge strane od poruba sa kanapom. Nakon toga pažljivo prišijte krug za tubu. Kada je šav gotov, izvrnite vreću i pogledajte kako ste lepo napravili vreću.